

Warszawa, 28 września 2026 r.

DPz-WSW.0511.1137.3.2025

Pan
Jerzy Kwaśniewski
Prezes Zarządu Fundacji
Instytut na rzecz Kultury Prawnej
Ordo Iuris

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na wystąpienie dotyczące dokumentu „Wśród sąsiadów” (emisja: TVP1, 10 listopada 2025 roku, godz. 22:05 oraz udostępnienie w serwisie TVP VOD) uprzejmie informuję, że Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przeprowadziła w tej sprawie postępowanie wyjaśniające w oparciu o materiały przekazane przez nadawcę.

Film „Wśród sąsiadów” w reżyserii Yoava Potasha przesuwą granicę odpowiedzialności za Holokaust – z Niemców także na Polaków. Jeden z głównych zarzutów wobec filmu polega na tym, że autor zasugerował, że poszczególni Polacy zachowywali się w sposób porównywalny i działali podobnie jak państwo niemieckie. Tymczasem, zdecydowanie czym innym jest zbrodnia inspirowana i koordynowana z poziomu państwa, a czym innym przestępstwa popełniane przez poszczególne osoby. Nie ma równowagi pomiędzy tymi działaniami. Przedstawienie tego problemu w sposób uproszczony, bez odpowiedniego kontekstu historycznego i bez nawiązania do aktualnego stanu badań jest niedopuszczalne.

Film „Wśród sąsiadów” został osadzony w najnowszej historii Polski, dlatego twórcy tego obrazu powinni wykazać się szczególną uczciwością i starannością w kwestii etyki. Dokumentalista powinien bowiem kierować się dobrem bohatera i szacunkiem do widza, nie zapominając, że twórczość dokumentalna wymaga od niego wiarygodnego i rzetelnego odzwierciedlenia rzeczywistości, czego w tym filmie nie można stwierdzić.

W obszarze narracyjnym zauważalne są w filmie dwie płaszczyzny – historia i współczesna rzeczywistość polityczna. Obydwie nakładają się na siebie, co dla dokumentalisty niesie realne zagrożenie braku obiektywizmu i dystansu twórców do przedstawianych wydarzeń. Obraz, w tym przypadku okupacji niemieckiej i relacji polsko-żydowskich, nie powinien być autorską kreacją, *fantazją na temat*, ale wiernym odtworzeniem rzeczywistości, której dotyczy.

Nad filmem negatywnie zaciążyło polityczne zaangażowanie jego twórcy. Potash nie ukrywa swoich antypatii politycznych. Atak na tę część polskiego społeczeństwa i jej reprezentantów politycznych, z którymi reżyser najwyraźniej nie sympatyzuje, jest motywem przewodnim filmu. Postawienie tezy uderzającej w prawicowy rząd i nowelizację ustawy o IPN sugerującej, że Polacy chcą zablokować dyskusję o swojej współodpowiedzialności za Zagładę

Departament Prezydialny

Skwer Kard. S. Wyszyńskiego 9, 01-015 Warszawa
tel. 22 597 3037 fax. 22 597 3148

ukazuje brak obiektywizmu i rzetelności twórców. Wątki polityczne nachalnie wpleciono w narrację dokumentalną, co sprzyja wywołaniu zaniepokojenia wśród widzów i może sprzyjać podżeganiu do konfliktów społecznych.

Reżyser narzuca narrację, która dla młodszego pokolenie może stać się jedynym punktem odniesienia, dopuszczając się w ten sposób manipulacji - prowadzi opowieść wokół ogólnych stwierdzeń, nie popartych żadnymi wiarygodnymi dokumentami, które z dużym prawdopodobieństwem mogą negatywnie wpłynąć na postawy współczesnych Polaków, którzy mogą bezrefleksyjnie przyjąć i zaakceptować stwierdzenia, które padają w filmie, m.in.: *...wielu Polaków wylapywało Żydów, ... o Polakach mordujących Żydów w setkach miast ...Tropili Żydów, demaskowali, okradali... A potem oddawali w ręce niemieckiej policji,* co sprzyja powielaniu kłamstw o *polskich obozach koncentracyjnych czy polskich gettach,* buduje negatywny obraz Polski i Polaków, co przekłada się na relacje z innymi narodami.

Film uderza w polskie symbole narodowe, które stanowią wyraz naszej tożsamości narodowej, historii narodu i trwałości państwa. Negatywny stosunek do polskich barw narodowych ukazany w filmie poprzez zestawianie ich z aktami o jednoznacznie negatywnej konotacji stanowi przejaw braku szacunku wobec nich samych, ale też wobec wartości wszystkich, którzy się z nimi utożsamiają.

Zgodnie w ustawą o radiofonii i telewizji nadawca samodzielnie kształtuje swój program w zakresie zadań określonych w ww. ustawie i ponosi odpowiedzialność za jego treść. Jednak nadawca podejmując decyzję o emisji w przeddzień Święta Niepodległości filmu ukazującego w sposób tak jednostronny i kontrowersyjny stosunki polsko-żydowskie, nie zdecydował się nawet na wyemitowanie przed emisją filmu rozmowy z udziałem historyków, publicystów czy świadków wydarzeń. Taka decyzja programowa pozwoliłaby zrozumieć widzom intencje reżysera, zastosowane przez niego środki wyrazu czy kontrowersyjny charakter filmu, co umożliwiłoby widzom potraktować ten obraz mniej dosłownie, zostawiając przestrzeń na refleksję i własną ocenę.

W związku z powyższym informuję, że Przewodnicząca KRRiT nie przyjęła argumentacji Telewizji Polskiej SA w likwidacji wyrażonej w stanowisku, zdecydowała o upomnieniu nadawcy, wzywając do wdrożenia kompleksowych rozwiązań, które pozwolą w sposób odpowiedzialny i świadomy przygotowywać ofertę programową zwłaszcza, jeśli chodzi o treści tak wrażliwe jak prawda historyczna i tożsamość narodowa. Nadawca został również zobowiązany do przekazania KRRiT w ciągu 14 dni od otrzymania pisma informacji o podjętych działaniach.

Z poważaniem

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez Anna
Szydłowska-Zurawska
Data: 2026.09.28 16:31:47 CEST

Anna Szydłowska-Zurawska
Dyrektor Departamentu Prezydialnego
/dokument podpisany elektronicznie/

Departament Prezydialny

Skwer Kard. S. Wyszyńskiego 9, 01-015 Warszawa
tel. 22 597 3037 fax. 22 597 3148